

Spolufinancováno
Evropskou unií

Závěrečná zpráva z realizace poradenského programu města Česká Kamenice Poradenský program 7

Dluhová prevence, podpora informovanosti a podpora sítě služeb v oblasti dluhů

Tento materiál vznikl v rámci realizace projektu „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ r. č. projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

ČÁST 1	3
INFORMACE O NASTAVENÍ PORADENSKÉHO PROGRAMU A LOKALITĚ, NA NÍŽ JE PROGRAM ZACÍLEN	3
OBDOBÍ REALIZACE	3
ZÁKLADNÍ ÚDAJE O LOKALITĚ	3
ANOTACE PROGRAMU	4
VÝCHODISKA VÝBĚRU PORADENSKÉHO PROGRAMU A ZÁKLADNÍ POPIS PROBLÉMŮ A JEJICH PŘÍČIN, KTERÉ MÁ PROGRAM ZA CÍL ŘEŠIT	4
CÍLE PORADENSKÉHO PROGRAMU	5
PŘEDPOKLÁDANÝ HARMONOGRAM REALIZACE	6
POPIS VÝSTUPŮ PROGRAMU	6
POPIS VÝCHOZÍHO STAVU LOKALITY V KONTEXTU PLNĚNÍ KRITÉRIÍ SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ	6
ČÁST 2	9
PRŮBĚH REALIZACE PORADENSKÉHO PROGRAMU	9
.....	13
ČÁST 3	13
VYHODNOCENÍ PORADENSKÉHO PROGRAMU	13
VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ KRITÉRIÍ SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ	13
VYHODNOCENÍ NAPLNĚNÍ VÝSTUPŮ A CÍLŮ PROGRAMU	14
VYHODNOCENÍ A SHRUTÍ CELKOVÉHO PŘÍNOSU PROGRAMU NA LOKALITU, DLE ZÁVĚREČNÉHO POSOUZENÍ NAPLŇOVÁNÍ KRITÉRIÍ SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ DANÉHO PROGRAMU	14
DALŠÍ MOŽNÝ PLÁN SPOLUPRÁCE	15
DOPORUČENÍ DALŠÍCH MOŽNÝCH AKTIVIT A INTERVENČÍ PRO ROK DALŠÍ OBDOBÍ V OBLASTI ŘEŠENÍ PŘEDLUŽENÍ OBYVATEL ČESKÁ KAMENICE	15
SEZNAM ZKRATEK	17

ČÁST 1

INFORMACE O NASTAVENÍ PORADENSKÉHO PROGRAMU A LOKALITĚ, NA NÍŽ JE PROGRAM ZACÍLEN

Období realizace

Leden 2023 až srpen 2024

Základní údaje o lokalitě

Sociálně vyloučené lokality v České Kamenici tvoří ucelené oblasti, čtvrti či ulice ale jsou lokalizovány do konkrétních domů, z nichž některé jsou v mimořádně zanedbaném stavu. Podle poznatků terénních pracovníků klade cca jedna třetina klientů ze SVL vysoké nároky na úroveň sociální podpory a bez této podpory nejsou schopni plnohodnotně občansky fungovat.

V České Kamenici bylo v roce 2022 celkem 510 osob v exekuci, při celkovém počtu exekucí 3279 a průměrném počtu exekuce na osobu 6,4. V té době měl, pro porovnání, Děčín celkem 5491 osob v exekuci, při celkovém počtu exekucí 36 152 a průměrným počtem exekucí na osobu 6,6.

71 % oslovených domácností v sociálně vyloučených lokalitách v České Kamenici (celkem 52 respondentů) uvedlo, že má alespoň jednu exekuci, pouze 21 % respondentů uvedlo, že exekuce nemají a 8 % si nebylo jistých. Navíc u 70 % oslovených domácností jsou exekučně zatíženi rovnou 2 členi domácnosti. 22 % domácností v sociálně vyloučených lokalitách využívalo v době výzkumu nebankovní poskytovatele půjček (Provident v 91 % případech).

Z tematického výzkumu prováděný Agenturou (2020) bylo dotazováním regionálních zaměstnavatelů zjištěno (27 firem), že 16 z nich mají zkušenost se zaměstnanci v exekuci do 10 osob, 5 z dotazovaných firem mají zkušenost s 10-20 zaměstnanci v exekuci, 2 firmy 21-35 zaměstnanci v exekuci, 1 firma do 100 zaměstnanců a 2 firmy dokonce nad 100 zaměstnanců v exekuci.

Vysoká fluktuace zaměstnanců na nízko kvalifikovaných pracovních místech může být vysvětlována na základě bohaté konkurenční nabídky na pracovním trhu, ukazuje se však, že svoji roli hraje i zadluženost. Zaměstnanec zatížený dluhy zůstává v pracovním vztahu, dokud se k dluhům nepřihlásí věřitel. Souvislost mezi typem vykonávané profese a exekucemi označilo – více než 74 % respondentů. Předlužené osoby se tak často uchylují ke strategiím, které jim sice pomáhají zajistit vyšší příjem domácnosti, ale vzhledem k povaze (práce „na černo“) je cyklí v krizové situaci, kterou navíc přenáší na jiné členy domácnosti.

Město Česká Kamenice vykazuje nepříznivý trend pro míru zadlužení i vůči městu (nedoplatky za služby, pokuty, nájemné a další tituly). Od roku 2018 se výše dluhu zvyšuje. V roce 2018 představoval dluh 3 022 923 Kč, v roce 2021 už 4 372 101 Kč.

Anotace programu

Jde o komplexní podporu územního celku pro snížení a dalšího neprohlubování negativních dopadů předluženosti obyvatel. Jedná se zejména o aplikaci ověřených postupů – systémy práce s cílovou skupinou, soubory opatření na úrovni samospráv (vyhlášky, pobídky), vzdělávání v dluhové oblasti, odborná podpora ve všech oblastech práce s cílovou skupinou (prevence primární, sekundární, terciální). Využívání legislativních možností.

Pro ÚC bude OSZ poskytovat konzultace a expertní odbornou podporu při:

- nastavení sítě služeb pro CS – tj. revize a zmapování současného stavu, návrh cílového stavu sítě služeb, odborná podpora při zavádění nových služeb;
- při zavádění legislativních změn na úrovni samospráv – tj. revize současného stavu, návrh možných opatření (např. vyhláška o podomním prodeji, hazardních hrách a podob);
- revizi a nastavení pravidel pro vymáhání pohledávek územního celku – tj. revize současného stavu, návrh opatření vč. předání zkušeností dobré praxe z jiných lokalit, odborná podpora při zavádění pravidel vymáhání pohledávek;
- práci odborných služeb s cílovou skupinou předlužených osob, včetně vzdělávání v této oblasti, tj. realizace pravidelného setkávání tzv. dluhových platform, souběžné zmapování potřeb aktérů v dluhové oblasti územního celku, nastavení programu setkávání dluhových platform podle potřeb územního celku (včetně potřeb rozvoje kvality poskytovaných služeb).

Východiska výběru poradenského programu a základní popis problémů a jejich příčin, které má program za cíl řešit

Východiska výběru poradenského programu

Volba poradenského programu předcházela činností, které byly v České Kamenici realizovány prostřednictvím projektů v předchozím strategickém období. Evaluační zpráva České Kamenice hodnotí činnost lokálního partnerství pro oblast zadluženosti právě skrze realizovaný projekt:

Koordinované řešení sociálního vyloučení v České Kamenici, Z.03.2.60/0.0/0.0/16_052/0016252; realizace: 1. 4. 2020 - 30. 6. 2022.

Prostřednictvím individuální podpory 2 nových pracovníků OSV města projekt usiloval o zlepšení postavení osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených ve společnosti a na trhu práce. Pro efektivnější řešení kumulovaných problémů účastníků byla využita intenzivnější podpora specialisty na podporu bydlení a prevence ztráty bydlení a metody case managementu realizované sociálním pracovníkem. Projektem byla naplněna řada opatření SPSZ pro oblast zadlužení. Přispěl k tomu, že podpora pracovníků OSV je včasější, cílenější a komplexnější. Dochází ke spolupráci mezi aktéry pro oblast řešení zadlužení a zlepšení koordinace poskytovaných služeb (Charitní sdružení Děčín, Oblastní Charita Česká Kamenice). Pozornost byla věnována také osvětě a prevenci zadluženosti směrem k rizikovým skupinám obyvatel. Klienti jsou například informováni o rizicích využívání nebankovních aj. úvěrů. Odborné sociální poradenství začalo být poskytováno Oblastní Charitou Česká Kamenice.

Projekt svojí povahou zasahoval i do jiných oblastí sociálního vyloučení. Např. do oblasti bezpečnosti a prevence, kdy APK kontrolují, aby se ve veřejném prostoru nevyskytovaly reklamy na rizikové úvěry. V obci se též vyhláškou zakázal podomní prodej. Rozšířilo se spektrum služeb, které pracují s lidmi v krizi. Komplexní podpora těchto lidí přispívá k snazšímu překonání krize (krizový byt, dluhové poradenství, podpora SAS aj.).

V roce 2020 vznikl tematický výzkum na téma dluhů (Charvát, 2020), který přibližuje specifika práce a přístupu k zadluženému zaměstnanci z pozice regionálních zaměstnavatelů. Přes značné pokroky, které byly v minulém období strategického plánování učiněny, panoval nedostatek terénních služeb, které by přispívaly k včasnějšímu zachycení osob v krizi. Na to město Česká Kamenice reagovalo opatřením posílení OSV o terénní programy v rámci nového období strategického plánování. Dluhové poradenství bylo navíc posíleno zřízením dluhové poradny, kterou realizuje Poradna při finanční tísni.

Mezi plány do budoucna pro oblast zadluženosti, mimo jiné, patří:

- Zájem udržet a dále rozvíjet procesy nastavené v rámci lokálního partnerství.
- Udržení a posílení týmu terénních sociálně odborných pracovníků.
- Rozvíjet celoměstský provázaný systém oddlužování občanů a posílení finanční gramotnosti.
- Zlepšení ekonomické situace předlužených občanů.
- Snížit podíl osob v exekuci na průměrnou úroveň ČR.
- Zlepšit podporu základních sociálních a pracovních kompetencí sociálně vyloučených osob.
- Snížit nezaměstnanost a závislost na sociálních dávkách mezi osobami v SVL.

Popis problému, jevu a příčin na které má být poradenským programem reagováno

Rostoucí zadluženost a předluženost domácností je delší dobu vnímáno jako závažný společenský problém, převážně z toho důvodu, že přímo ovlivňuje celou řadu dalších oblastí jako například míru nezaměstnanosti, kvalitu bydlení, dostupnost zdravotní péče či vzdělávání a další.

Cíle poradenského programu

Dlouhodobé cíle

Cíl 1 V obci je nastavena funkční síť služeb pracujících s předluženými obyvateli, je nastaven systém spolupráce a sdílení mezi službami a pracovníky sociálního oddělení MÚ.

Specifické cíle

Cíl 1.1. Dojde ke zmapování situace zadluženosti ve městě Česká Kamenice se zaměřením na lokalizaci problémů, způsoby jejich řešení a motivaci zadlužených v řešení jejich krizové situace.

Cíl 1.2. Budou zavedena setkávání poskytovatelů služeb a jiných aktérů činných v oblasti dluhů pro pravidelné mapování situace ve městě a koordinaci poskytovaných služeb.

Cíl 1.3. V rámci realizace PP bude vyhodnocena dosavadní praxe v postupech obce při řešení dluhů vůči obci, po konzultaci s EX bude navržena případná revize dosavadního systému vymáhání pohledávek.

Předpokládaný harmonogram realizace

Pořadí kroků	Popis	Časový rámec	Tým/odpovědnost
1	Finalizace podoby poradenského programu zaměřeného na dluhy.	06/2023	LK/ MSZ /M ET/ EX
2	Mapování situace zadlužení v České Kamenici.	08/23-05/24	LK/ MET/ EX/ OVE
3	Zavedení pravidelného setkávání poskytovatelů služeb a jiných aktérů činných v dluhové problematice.	od 7/2023	LK/ MSZ
4	Vyhodnocení dosavadní praxe v postupech obce pro oblast řešení dluhů.	09/23-08/24	LK/ MET/ EX

Popis výstupů programu

- I. Bude zavedeno pravidelné setkávání služeb a zajištěno kontinuální poskytování dluhového poradenství v lokalitě se zaměřením na nejvíce zasaženou CS, pravidelně budou sledovány potřeby CS.
- II. Budou zmapovány potřeby CS a bude posilována snaha o zajištění pracovních příležitostí pro CS, které umožní aktivní řešení předlužení CS.
- III. Bude revidována dosavadní praxe v rámci vymáhání dluhů vůči obci a podpořeno snižování dluhu vůči obci.

Popis výchozího stavu lokality v kontextu plnění kritérií sociálního začleňování

Název kritéria: Obec aktivně přistupuje k problematice řešení předlužení obyvatel. Podporuje kvalitní síť služeb se zaměřením na předlužení obyvatel.

Ukazatel	Popis výchozí situace v lokalitě (obec)
Obec má základní povědomí o předlužení obyvatel.	ČÁSTEČNĚ finanční odbor na žádost starosty zpracovává přehled pohledávky vůči městu, min 1 do roka (metodický pokyn)

Obec zná rozsah zadlužení svých obyvatel a jejich potřeby ve vztahu k řešení předlužení.	ANO, exekutorská komora (limity dat), analytické podklady Agentury (PSZ)
Sbírá ad hoc data od poskytovatelů služeb (na úrovni počet pracovníků, kapacita, náklady služby) a základní údaje o uživatelských službách.	ANO dluhová poradna, terénní programy, Charita ČK, město – probíhá na lokálním partnerství/poradách města
Výstupy ze skupiny jsou podkladem pro plánování v dalších oblastech.	ANO, zápis z porad města, stanovení úkolů a monitoring jejich ne/plnění v rámci porad města, komunitní plánování na úrovni sociální komise (při tvorbě plánu/revize zvané aktéři)
Dluhová problematika je včleněna i do všech souvisejících oblastí – jako je bydlení, zaměstnanost a další.	ČÁSTEČNĚ, PSZ, komunitní plán, plán prevence kriminality, strategie pro přidělování bytů – směrnice pro vymáhání dluhů, sociální odbor pomáhá při vymáhání
V obci aktivně působí pracovní skupina pro oblast dluhů, kde jsou široce zastoupeni všichni aktéři, vč. předlužených obyvatel.	ČÁSTEČNĚ, sdílení na úrovni porad města
Název kritéria: Má transparentní systém odpovědného vymáhání pohledávek obce a odpovědný přístup k vymáhání pohledávek.	
ukazatel	Popis výchozí situace v lokalitě (obec)
2.1. Pravidla jsou transparentní (veřejně dostupná), jsou dodržována a pravidelně revidována. Jsou v souladu s praxí.	ANO, pravidla přidělování bytů jsou dostupná, metodický pokyn k vymáhání dluhů nejsou
2.2. Obec má pozitivní přístup k prevenci pohledávek v oblasti bydlení, částečné plnění (min. 2) cílů oblasti.	ANO, I – ano, II – přidělování bytu – nájem možný při domluvě splátkového kalendáře
2.3. Nevymáhá bagatelní pohledávky exekučně (mimo pokut). Pokud to povaha pohledávky dovoluje, vymáhá výlučně skrze daňové exekuce.	ČÁSTEČNĚ – Existuje směrnice, ale není veřejná
2.4. Umožňuje řešit dluhy splátkovým kalendářem, v minimální výši 100kč, případně dluhy odpouští.	ANO, splátkový kalendář ano, možné prominutí na základě písemné žádosti (metodický pokyn)
2.5. Nevymáhá tzv. "Marné exekuce".	ANO, nevymáhá
Název kritéria: Využívá všechny legislativní možnosti pro prevenci a řešení předlužení obyvatel.	
Ukazatel	Popis výchozí situace v lokalitě (obec)
3.1. Přípravuje vyhlášky, má plán jejich přijetí a realizaci do praxe. Mapuje „dětské dluhy“, připravuje se na jejich zastavení, či ojediněle je zastavuje.	ANO, metodický pokyn, dětské dluhy vyřešeny – nejsou evidované jiné než přestupky

3.2. Má zmapované a zastavuje všechny „dětské dluhy“. Aktivně působí na městské firmy, aby také dětské dluhy zastavovaly.	ANO, nejsou
3.3. Nepoužívá žádné nástroje, které zvyšují zadluženost obyvatel, či přispívají k nerovnému vztahu mezi obcí a obyvateli.	ČÁSTEČNĚ, hazardní hry nejsou, zákaz podomního prodeje
3.4. Stanovuje „dluhové prázdniny“.	ČÁSTEČNĚ, město je otevřené příležitostem (milostivé léto)
3.5. Obec využívá status zvláštního příjemce jako prevenci před (dalším) předlužením občanů.	NE, nevyužívá zvláštního příjemce
3.6. Obec mapuje, jak pomocí legislativních možností pomoci při prevenci a snížení předlužení.	ANO
Název kritéria: Aktivně vystupuje v oblasti sociálního začleňování ve všech předchozích kritériích.	
Ukazatel	Popis výchozí situace v lokalitě (obec)
4.1. Plánuje své mediální výstupy v oblasti dluhů (min. 2 x ročně).	ANO, články v novinách Poradna při finanční tísni
4.2. Spolupracuje s odbornými organizacemi z oblasti dluhů a zveřejňuje jejich materiály.	ANO, na stránkách mají odkazy na NNO, Facebook,
4.3. Zveřejňuje vlastní materiály v oblasti dluhů, zejména edukačního a preventivního charakteru.	ČÁSTEČNĚ, město odkazuje na organizace
4.4. Neodmítá spolupráci s odbornými organizacemi pro zveřejnění jejich materiálů zejména edukačního a preventivního charakteru.	ANO, neodmítá
4.5. Obec využívá svých komunikačních kanálů k upozornění občanů na splatnost konkrétních poplatků vůči obci.	ČÁSTEČNĚ, zpravodaj, na webu (místní poplatky)

ČÁST 2

PRŮBĚH REALIZACE PORADENSKÉHO PROGRAMU

Období	Název a typ realizovaných aktivit	Uved'te vazbu aktivity na plnění cíle či kritéria (číslo cíle či kritéria)	Stručný popis aktivity a jejího přínosu. Je-li to relevantní, uveďte konkrétní výstupy, či výsledky aktivity
leden 2023	Multidisciplinární tým s metodičkou	Dlouhodobý cíl I.	Diskutován výběr PP (preference č. 7 dluhy), Proběhl mikrotým s B. Halířovou jako příprava na dluhové poradenství – program ASZ. Obava, že PpFT je vysokoprahová a nikoli terénní, která je potřeba.
únor 2023	Multidisciplinární tým s metodičkou	Sekundární cíle I. až III.	Probíhaly konzultace s expertkou k podobě poradenského programu. Ladění vstupní zprávy a rozvaha nad cíli poradenského programu.
březen 2023	Multidisciplinární tým s metodičkou, komunikace s LK	Kompletní cíle	Finalizace vstupní zprávy a zahájení poradenského programu, vyjednávání setkání v lokalitě.
duben 2023	Pracovní skupina v lokalitě	Dlouhodobý cíl I. Specifický cíl I. a II.	6.4. proběhla PS dluhy za přítomnosti expertky na dluhy. Byla představena škála obsahu poradenského programu. Na základě toho bude specifikována oblast poradenství.
červen 2023 až červenec 2023	Příprava podkladů	Kompletní cíle	Finalizace vstupní zprávy a příprava na pracovní skupinu dluhy, sběr dat v lokalitě.

Komentář experta:

V rámci zahájení programu byla nastavena spolupráce v lokalitě na zvolených cílech ve spolupráci s LK a připravena k představení v rámci možností PP. Proběhla první pracovní skupina dluhy, došlo ke sběru dat z obce za oblast zadlužení. Město vstupuje aktivně do akce „Milostivé léto“. Aktivně spolupracují jak zástupci NNO, tak zástupci obce, spolupráce je velmi dobrá.

srpen 2023	Mikro tým a pracovní skupina	Dlouhodobý cíl I. Specifické cíle I. až III.	Proběhl mikro tým 29.8. a 30.8. pracovní skupina dluhy. Došlo ke sběru dat za NNO, domluva na revizi směrnice pro vymáhání pohledávek městem, nabídka vzdělávání pro lokální zaměstnavatele.
září 2023	Přímá aktivita města	Cíl III.	Zastupitelstvo schválilo milostivé léto – město bude odepisovat bagatelní dluhy. Probíhá příprava na oslovení dlužníků včetně odkázání na služby podpory.
říjen 2023 až prosinec 2023	Konzultace s partnery z NNO	Cíl. II.	Proběhla individuální konzultace a LK (25.10) s Poradnou při finanční tísni k zefektivnění poskytovaných služeb. Probíhají přípravy na oslovení dlužníků vůči městu (informační letáky, koordinace doručování apod.).
	Online konzultace s expertkou	Cíl III.	Proběhla online konzultace s Poradnou při finanční tísni za účasti expertky pro oblast dluhů směrem k zefektivnění poskytování služeb. Byly poskytnuty podklady pro oslovení exekutorů ve věci zastavování marných exekucí.
	Konzultace a online setkání		Proběhlo online setkání (7.12.) s realizátory projektů z KPSV+ (vedl P. Laštovica). Přítomni zástupci dluhové poradny. 1.12.2023 proběhl makro tým zaměřený na dluhy pro LK

Komentář experta:

Aktivní přístup obce k řešení problematiky předlužení zejména se zapojením legislativních možností je ukázkou dobré praxe v přístupu obce. Obec je sama aktivní a využívá veškeré nabídky a možností pro zvýšení efektivity podpory předlužených obyvatel a zvýšení kvality poskytovaných služeb v lokalitě.

leden 2024 až květen 2024	Komunikace v lokalitě	Cíl III.	Proběhlo oslovení lokálních zaměstnavatelů s nabídkou vzdělávání v dluhové oblasti (zadlužený zaměstnanec z pohledu zaměstnavatele).
	Setkání multidisciplinárního týmu, příprava na online webinář pro partnery	Cíl I.a II.	Proběhla koordinace a příprava (mikrotým 19.2.) online webináře pro pracovníky v přímé práci s předluženými klienty (řešení dluhů smírčím způsobem). Seminář proběhne 6.3. a účast potvrdili sociální pracovníci z Poradny při finanční tíseň a Charita Česká Kamenice.
	Online seminář pro partnery, realizace výzkumu	Cíl II a III.	6.3. proběhl online seminář "Řešení dluhů smírčím způsobem). Přítomni byli zástupci Poradny při finanční tíseň a sociální pracovník Charity Česká Kamenice. Ke konci března započal v lokalitě výzkum k poradenskému programu. Informace o ukončení činnosti Poradny při finanční tíseň (z důvodu trvání projektu v České Kamenici, projekt běží dál). Existuje riziko ukončení služby po skončení projektu
	Konzultace v lokalitě	Obecný cíl I. a Specifický cíl I.	18.4. proběhla individuální konzultace LK s Poradnou při finanční tíseň k vývoji organizace (rušení aktivit po ČR). Realizace projektu ohrožena v České Kamenici není.
	Setkání multidisciplinárního týmu – mikro tým, finalizace výzkumné zprávy a předání výstupů do lokality	Specifický cíl I. a III.	Proběhl mikrotým (6.5.). Probíhají přípravné práce na revizi směrnice vymáhání pohledávek města. Finalizován výzkum a výzkumná zpráva.

Komentář experta:

Zástupci NNO i města stále aktivně přistupují ke zvyšování kvality intervencí. Bohužel díky rušení Poradny při finanční tísní dochází k ohrožení udržení kvalitního poskytování dluhového poradenství v lokalitě. Dochází ke zjišťování dalších možností a hledání alternativ. V rámci spolupráce se zástupci obce a partnerů aktivně účastní navrženého vzdělávání se zaměřením na specifické možnosti v rámci dluhového poradenství. Město také v rámci dalších aktivit aktivně přistupuje pomocí dalších projektů, zejména tvorby IPM k řešení problematiky předlužení obyvatel nabídkou vhodných pracovních míst a snahou u jejich maximální podporu.

červenec až srpen 2024	Komunikace a konzultace v lokalitě	Dlouhodobý cíl I. a Specifický cíl II.	Proběhly rozhovory s APK jako sběr dobré praxe a monitorování pozitivních dopadů na život APK (oddlužení) (9.7.). Proběhla individuální konzultace s vedoucím Poradny při Finanční tísní s ohledem na udržení projektu a změny realizátora (JURTA).
	Tvorba závěrečné zprávy a doporučení do lokality s plánovaným předáním v září 2024		Probíhá finalizace závěrečné zprávy a vytvoření doporučení pro další možné návazné činnosti v lokalitě směřující k udržení a rozvoji stávajícího standardu v řešení předlužení obyvatel

Komentář experta:

V posledním období došlo ke kompletnímu naplnění zvolených cílů a aktivita a přístup obce je příkladem dobré praxe v mnoha ohledech. I přes lokální specifika a složitost zatížení CS obec využívá maximálních možností ke zlepšování situace předlužených a zatížených obyvatel z CS a plánuje jejich budoucí udržení.

ČÁST 3

VYHODNOCENÍ PORADENSKÉHO PROGRAMU

Vyhodnocení plnění kritérií sociálního začleňování

Kritérium	Název ukazatele	Vyhodnocení závěrečného posunu v lokalitě
<p>1.1. Obec má nastaveny platformy, do kterých jsou zapojeni relevantní aktéři a lidé žijící v obci, aktivně podporuje vznik a fungování neformálních platform. Platformy jsou dynamické (nejedná se o uzavřenou skupinu). Zapojují se různé subjekty s dostatečnou mírou vlivu pro řešení a maximální aktivitou. Mezi aktéry panuje vysoká vzájemná důvěra a důvěra v řešení, nedochází ke konfliktům. Jsou aktivně zapojovány osoby, kterých se řešení týká. Výsledky zjištění z platformy jsou aktivně implementovány do směrnic a postupů obce.</p>	<p>Obec zná rozsah zadlužení svých obyvatel a jejich potřeby ve vztahu k řešení předlužení.</p>	<p>Obec aktivně přistoupila k zjišťování počtu pohledávek a dlužníků vůči obci, bude sledovat pravidelně a podle situace řešit ve spolupráci s podpůrnými organizacemi. V rámci spolupráce s NNO byla získána data o činnosti a konkrétních výsledcích ve službách, které se budou pravidelně sbírat pro účely vyhodnocení, viz check list. Využila výzkumného šetření a výstupů z něj.</p>
	<p>Dluhová problematika je včleněna i do všech souvisejících oblastí – jako je bydlení, zaměstnanost a další.</p>	<p>Obec aktivně zapojuje potřeby dluhy zatížené CS do dalších oblastí jak v rámci problematiky bydlení, kde připravuje odkup a zajištění dalších forem bydlení, ale také aktivně vytváří příležitosti pro zajištění pracovních míst pro zatíženou CS.</p>
	<p>V obci aktivně působí pracovní skupina pro oblast dluhů, kde jsou široce zastoupeni všichni aktéři, vč. předlužených obyvatel.</p>	<p>V rámci poradenského programu se ustanovila skupina spolupracujících v oblasti dluhové zátěže CS a nastavil se efektivnější způsob spolupráce se zaměřením větší podpory do terénu a lepší koordinace v území.</p>
	<p>1.2. Na základě analýzy potřebnosti obec systémově buduje a rozvíjí dostupnou komplexní síť služeb v oblasti dluhů. Aktivně ji podporuje a zapojuje do obecních procesů.</p>	<p>Obec pravidelně komunikuje a schází se zástupci NNO, zástupce sociálního odboru dochází do služeb, a i aktivně mezi CS a veškerá zjištění využívá pro řešení problémů CS v rámci obecní činnosti a plánovaných postupů</p>
	<p>Obec pravidelně podporuje vzdělávání pracovníků obce (např. finančně, materiálně, prostorem atd.) v oblasti práce s předluženými obyvateli.</p>	<p>Obec nabízí a zajišťuje možnost vzdělávání jak svým pracovníkům, tak možnost aktivního sdílení mezi aktéry v obci, umožňuje využívat obecní prostory pro činnosti služeb.</p>

Vyhodnocení naplnění výstupů a cílů programu

Cíl 1 V obci je nastavena funkční síť služeb pracujících s předluženými obyvateli, je nastaven systém spolupráce a sdílení mezi službami a pracovníky sociálního oddělení MÚ.

K naplnění tohoto cíle došlo v plné míře a s velmi aktivním přístupem obce. Dochází k pravidelným schůzkám jak mezi službami, tak se zástupcem sociálního odboru města.

Specifické cíle

Cíl 1.1. Dojde ke zmapování situace zadluženosti ve městě Česká Kamenice se zaměřením na lokalizaci problémů, způsoby jejich řešení a motivaci zadlužených v řešení jejich krizové situace.

Nejen z veřejných zdrojů a v rámci výzkumné zprávy realizované v poradenském programu, ale i sběrem dat ze služeb a informací dostupných na odborech města došlo k hloubkovému zjištění o stavu zadlužení obyvatel města, které bylo obci předáno a slouží pro další plánování.

Cíl 1.2. Budou zavedena setkávání poskytovatelů služeb a jiných aktérů činných v oblasti dluhů pro pravidelné mapování situace ve městě a koordinaci poskytovaných služeb.

V rámci programu se uskutečnila řada setkání zaměřených na zjišťování a vyhodnocování dosavadní práce s CS a zajištění jejich potřeb. Obec je v tomto ohledu dlouhodobě aktivní a bude v této činnosti na dále pokračovat.

Cíl 1.3. V rámci realizace PP bude vyhodnocena dosavadní praxe v postupech obce při řešení dluhů vůči obci, po konzultaci s EX bude navržena případná revize dosavadního systému vymáhání pohledávek.

Došlo k revizi dosavadní směrnice a zjištění přístupu v rámci vymáhání obce a nebyla shledána potřeba změny. Obec aktivně usiluje o snižování dluhové zátěže prostřednictvím legislativních nástrojů.

Vyhodnocení a shrnutí celkového přínosu programu na lokalitu, dle závěrečného posouzení naplňování kritérií sociálního začleňování daného programu

V rámci projektu bylo realizováno pouze několik chybějících opatření z celkového počtu kritérií. Obec je velmi dobrým příkladem dobré praxe a maximální snahy o zlepšení situace svých obyvatel. Spolupráce je dlouhodobě velmi dobrá a zapojení obce i do dalších aktivit jako je bydlení a práce, které s problematikou dluhů úzce souvisí jen potvrzují, že v rámci řešení předlužení je nutné cílit současně i na další témata, se kterými se nejohroženější CS potýká. Obec chápe, že jde o dlouhodobou činnost, ve které je nutné zapojit celou řadu faktorů, aby se dosáhlo celkové změny.

Další možný plán spolupráce

Navazující OBECNÁ DOPORUČENÍ pouze sumarizují možnosti, které je v lokalitě dobré dlouhodobě podporovat, i přesto, že již celou řadu z nich daná obec realizuje.

V rámci dalších období by tak bylo vhodné zajistit kontinuální dlouhodobé financování, aby i preventivní činnosti mohli mít skutečný dopad na celkovou situaci CS.

Doporučení dalších možných aktivit a intervencí pro rok další období v oblasti řešení předlužení obyvatel Česká Kamenice

Doporučení vychází z poznatků a získaných dat v průběhu spolupráce na Poradenském programu

Dluhová prevence, podpora informovanosti a podpora sítě služeb v oblasti dluhů a dalších aktivitách ve spolupráci s ASZ, zejména z výstupů výzkumné zprávy.

Základní data:

Česká Kamenice ORP Děčín ve čtvrtletí Q1 2024		Česká Kamenice ORP Děčín ve čtvrtletí Q2 2024	
Podíl osob v exekuci	12,1 %	Podíl osob v oddlužení	1,7 %
Počet osob v exekuci z počtu osob starších 15 let (2023)	526 z 4 342	Počet osob v oddlužení z počtu osob starších 15 let (2023)	75 z 4 342
Průměrná vymáhaná částka na osobu	616 974 Kč	Podíl manželů	33 %
		Průměrný / mediánový věk	48,5 / 47 let
Celkový počet exekucí	3 494	Osoby v oddlužení podle pohlaví	
Průměrný počet exekucí na osobu	6,6	Muži	37 osob 49 %
		Ženy	38 osob 51 %
Osoby v exekuci podle věku		Osoby v oddlužení podle věku	
Děti a mladiství	0 osob 0 %	18 až 29 let	3 osoby 4 %
15 až 29 let	76 osob 14 %	30 až 39 let	14 osob 19 %
30 až 39 let	128 osob 24 %	40 až 49 let	24 osob 32 %
40 až 49 let	125 osob 24 %	50 až 64 let	24 osob 32 %
50 až 64 let	147 osob 28 %	65 a více let	10 osob 13 %
65 a více let	50 osob 10 %		

Na základě analýzy dluhové situace v České Kamenici je možné doporučit několik opatření v oblasti dluhového poradenství a řešení předlužení obyvatel:

1) Udržení stávajících kapacit, případně rozšíření kapacit a dostupnosti dluhového poradenství. V současnosti jsou v České Kamenici poskytovány služby dluhového poradenství prostřednictvím Poradny při finanční tísni a Charity Česká Kamenice. Je vhodné, aby se současné kapacity udrželi a v ideálním množství rozšířili zejména v oblasti preventivní, a to formou terénní práce. Tak, aby mohly lépe reagovat na poptávku po službách dluhového poradenství, zejména v sociálně vyloučených lokalitách, kde je koncentrace zadlužených obyvatel vysoká. Současná situace, kdy hrozí ukončení odborného dluhového poradenství s koncem organizace Poradny při finanční tísni, je aktivně řešena a již se pracuje na vyřešení zastřešením odborného poradenství jinou organizací.

2) Zvýšení dostupnosti terénního specializovaného poradenství:

Terénní sociální pracovníce mají klíčovou roli při oslovování „těžkých klientů“, kteří potřebují více podpory a důvěry, než začnou řešit své dluhy. Zvýšení počtu terénních pracovníků a pracovníků a jejich zaměření na preventivní aktivity by mohlo přispět ke snížení zadluženosti obyvatel. Také zaměření se na jejich odbornou podporu a průběžné vzdělávání.

3) Průběžné zvyšování informovanosti a prevence. Osvěta a vzdělávání.

Obec využívá prostředků osvětu a měla by tak v následujících letech kontinuálně podporovat programy dluhové a finanční gramotnosti zaměřené na zlepšení znalostí obyvatel o hospodaření s penězi a rizicích spojených s půjčkami a dluhy. Zvyšovat povědomí o podpůrných službách a udržovat důvěru CS v rámci spolupráce s podpůrnými organizacemi. Preventivní semináře a workshopy na školách, ve volnočasových zařízeních, v komunitních centrech nebo samotných místních firmách by mohly zvýšit informovanost o tom, jak se vyhnout dluhovým pastem.

4) Podpora zaměstnanosti a sociální integrace

Podpora pracovních příležitostí: Obec se aktivně zejména pomocí IPM snaží o navýšení pracovních příležitostí. Protože nedostatek pracovních příležitostí, zejména pro osoby s nízkým vzděláním a nedostatkem pracovních zkušeností, přispívá k jejich obecné zadluženosti a vyšší míře úpadku v rámci předlužení. Obec by měla i nadále usilovat o vytváření dalších pracovních míst a podporovat rekvalifikační programy, které zlepšují zaměstnatelnost zadlužených obyvatel a umožní tak řešit jejich zadlužení například vstupem do oddlužení, tak jak to činí nyní.

Podpora sociálního podnikání: Sociální podniky mohou poskytnout zaměstnání osobám s dluhy, což může pomoci stabilizovat jejich finanční situaci a snížit riziko dalšího zadlužování. Město by mělo ideálně maximálně podporovat vznik a rozvoj sociálních podniků.

5) Zajištění dlouhodobé udržitelnosti dluhového poradenství

Finanční zabezpečení poradenských a terénních služeb: Pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti je klíčové najít stabilní zdroje financování pro odborné sociální poradenství zaměřené na dluhy. Město by mělo spolupracovat jako doposud při hledání možnosti financování z národních i evropských fondů a grantů, i mimo ně.

Seznam zkratk

APK – asistent prevence kriminality

Agentura, ASZ – Odbor (Agentura) pro sociální začleňování Ministerstva pro místní rozvoj ČR

CS – cílová skupina

Charita ČK – Charita Česká Kamenice

EX – expert

KPSV+ – Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení plus

LK – lokální konzultant

MÚ – městský úřad

MET – metodik

MSZ – manažer sociálního začleňování

NNO – nestátní nezisková organizace

OVE – Oddělení výzkumu a evaluace

PpFT – Poradna pro finanční tíseň

PS – pracovní skupina

PSZ – plán sociálního začleňování

SVL – sociálně vyloučená lokalita